

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

PLENUL

HOTĂRÂRE nr. 875

din 14 Octombrie 2010

Sub nr.2205/IJ/1724/SIJ/2010, Inspecția Judiciară a înaintat Plenului Consiliului Superior al Magistraturii rezultatul verificărilor privind cererea doamnelor judecătore Viorica Costiniu, Cristina Rotaru și Luciana Mera, din cadrul Curții de Apel București, prin care au solicitat, în temeiul art. 30 din Legea nr. 317/2004 privind organizarea Consiliului Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, apărarea reputației profesionale și a independenței.

Doamnele judecătore au invocat discuțiile purtate în emisiunea „Nașul” de pe postul de televiziune B1-TV, la care au participat jurnalistul Andreea Pora și avocatul Cătălin Dancu, în cadrul cărora s-au făcut afirmații denigratoare cu privire la membrii completului de judecată și în legătura cu modul de soluționare a cauzei respective.

În cotidianul Evenimentul Zilei din 17.09.2010 a fost publicat articolul intitulat „Cum a înclinat balanța Costiniu în favoarea [REDACTED]” în care sunt reluate afirmațiile defăimătoare la adresa completului de judecată.

Doamnele judecătore au învederat că, cererea lor vizează atât atingerea adusă reputației profesionale, prin maniera de prezentare a modalității în care a fost adoptată decizia respectivă, cât și a independenței întregului sistem judiciar, în contextul în care este creată impresia conform căreia discuțiile purtate de către judecătore, cu ocazia

deliberărilor, pot fi monitorizate sub orice formă sau prin orice cale și aduse la cunoștința publicului.

Analizând cererea de apărare a reputației profesionale formulată de doamnele judecător Viorica Costiniu, Cristina Rotaru și Luciana Mera, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii reține următoarele:

Cauza având ca obiect recursurile formulate de către inculpații Stoian Alexandru, Țurcan Octavian și Vântu Sorin Ovidiu împotriva încheierii de ședință din 09.09.2010, pronunțată de Tribunalul București, a fost înregistrată pe rolul Curții de Apel București și repartizată completului de judecată format din judecătorii Viorica Costiniu, Rotaru Cristina și Luciana Mera.

Dezbaterile au avut loc la termenul din 15.09.2010, pronunțarea fiind amânată pentru data de 16.09.2010, ora 15, 00. Prin decizia pronunțată instanța a hotărât, cu majoritate de voturi, admiterea recursurilor formulate de către cei trei inculpați, punerea lor în libertate, de îndată, dacă nu sunt arestați în altă cauză, precum și luarea măsurii de a nu părăsi țara pentru inculpații [REDACTED]

Opinia separată făcută în cauză de către unul din membrii completului a vizat numai recursurile formulate de către inculpații [REDACTED]

În seara zilei de 16.02.2010, pe pagina de internet a cotidianului Evenimentul zilei, anunța că, în exclusivitate, a doua zi la ora 9 va prezenta opiniei publice cum a influențat judecătoria Viorica Costiniu în mod decisiv rezultatul deliberării.

La data efectuării verificărilor anunțul era șters de pe pagina respectivă de internet, dar existența lui a fost atestată de către doamna Georgiana Iorgulescu, director executiv al Centrului de Resurse Juridice, precum și de către domnul Victor Alistar, director al Transparency Internațional România.

Astfel, deși nu mai sunt în măsură să indice cu exactitate formularea anunțului, acesta a fost de natură să inducă ideea că ziariștii cunosc conținutul discuțiilor judecătorilor care au avut loc în cadrul deliberării din cauza respectivă.

În seara aceleiași zile de 16.09.2010, la ora 20, 12, în cadrul emisiunii „Nașul” a postului de televiziune B1, cu participarea jurnalistei Andreea Pora și a avocatului Cătălin

Dancu, au fost purtate discuții cu privire la modul în care cei trei membri ai completului de judecată au ajuns la luarea deciziei de punere în libertate a celor trei inculpați.

După o serie de comentarii generale la adresa funcționării sistemului judiciar, a unor presupuse tensiuni înregistrate la nivelul relației procurorilor și judecătorilor și a practicii judiciare considerate neunitare în privința modului de apreciere a pericolului pentru odinea publică, ca temei al luării măsurii arestării preventive, discuția a fost focalizată asupra cauzei privitoare la propunerea de arestare preventivă a celor trei inculpați, sus menționați.

Inițial au fost exprimate suspiciuni în ceea ce privește lipsa de obiectivitate a doamnei judecător Viorica Costiniu în soluționarea unei astfel de cauze, în contextul derulării unui proces similar față de soțul său și a impactului mediatic creat cu ocazia respectivă.

În continuare, realizatorul emisiunii a adus în discuție știrea care urma să apară a doua zi în cotidianul Evenimentul zilei cu privire la modalitatea în care completul de judecată a ajuns la adoptarea soluției respective.

Jurnalista Andreea Pora a afirmat că, din surse judiciare neprecizate, are cunoștință de faptul că doamna judecător Viorica Costiniu a influențat celălalt membru al completului, respectiv doamna judecător Lucina Mera, profitând de indecizia acesteia, și a convins-o să adopte soluția admiterii recursului formulat de către cei trei inculpați.

Ulterior, realizatorul a citat din articolul care urma a fi publicat în ziarul Evenimentul zilei, în sensul că „Viorica Costiniu a considerat că, la fel ca în cazul soțului său, măsura arestării preventive nu se justifică. Pe de altă parte, judecătorul Cristina Rotaru a avut o opinie clară: [redacted] și oamenii săi trebuie să rămână după gratii atâta vreme cât s-a dovedit că au continuat să îl susțină pe [redacted] și după ce au fost puși sub acuzare și li s-a interzis să părăsească țara și să țină legătura între ei. Viorica Costiniu a speculat indecizia Luciane Mera și a convins-o că, în cazul în care [redacted] este obligat să nu părăsească localitatea - nu țara - localitatea Corbeanca, Ilfov, nu va reprezenta un pericol pentru ordinea publică. Au avut pe această temă o discuție lungă și au reușit să o atragă de partea ei”.

Redactorul ziarului Evenimentul zilei, Raluca Dan, în cadrul unei intervenții telefonice în direct a confirmat știrea, în sensul în care ”potrivit surselor noastre, doamna Costiniu ar fi profitat de influența pe care o are asupra magistraților mai tineri - și mă refer aici la colega de complet, Luciana Mera - și a profitat, oarecum, de indecizia acesteia, pentru a o convinge că, în cazul în care [REDACTED] va primi interdicția de a părăsi localitatea de domiciliu, adică Corbeanca, Ilfov, nu poate reprezenta un pericol public. Au avut o discuție destul de lungă, am înțeles de la sursele noastre și în urma acestei discuții a reușit să o convingă că, atâta vreme cât nu calcă în București, nu reprezintă un pericol public.”

Luările de poziție ale participanților la emisiune au acreditat ideea că discuțiile purtate de către judecătorii membri ai completului cu privire la soluția ce urmează a fi pronunțată și prezentarea argumentelor în susținerea unei anumite opinii reprezintă un abuz al acestora și o imixtiune în activitatea colegilor de complet.

Astfel, reacția imediată a domnului avocat Cătălin Dancu a fost următoarea : „Judecătorii sunt independenți și fiecare în biroul lui decide. Dacă acel lucru s-a întâmplat, atunci ar trebui, pe surse judiciare - că așa se spune, da? - ca CSM-ul imediat să le verifice pentru că este inadmisibil ca un judecător să influențeze decizia celuilalt în forma citită de dumneavoastră. Este inadmisibil. Legal vorbind, este ceva care, pentru mine, eu nu pot să cred. Credeți-mă: nu pot să cred”.

Dialogul purtat de către participanți cu redactorul ziarului Evenimentul zilei face, de asemenea, referire la modalitatea în care doamna judecător Viorica Costiniu a încercat să o determine pe doamna judecător Luciana Mera să adopte o anumită decizie.

A doua zi, în ziarul Evenimentul zilei, a fost publicat articolul de care se făcea vorbire în emisiune și în cuprinsul căruia, într-o manieră mult mai succintă, este redată aceeași teză a speculării de către doamna judecător Viorica Costiniu a indeciziei celuilalt membru al completului, respectiv a doamnei judecător Luciana Mera, pe care a convins-o că, în cazul în care [REDACTED] este obligat să nu părăsească localitatea Corbeanca, nu va reprezenta un pericol pentru ordinea publică, sens în care cele două judecătore au purtat o lungă discuție.

Plenul constată că atât participanții la discuțiile din cadrul emisiunii de televiziune, cât și semnatarul articolului nu s-au limitat la exprimarea unor rezerve față de obiectivitatea unuia dintre membrii completului de judecată, ceea ce s-ar fi înscris în limitele libertății de exprimare a jurnaliștilor cu privire la o temă care a suscitat interes la nivel național, ci au prezentat în mod distorsionat însăși actul deliberării.

Deliberarea reprezintă procesul prin care judecătorul stabilește silogismul juridic pe baza căruia va pronunța o anumită soluție, plecând de la raționamentul și mijloacele de probă propuse de către titularul cererii pe care îl confruntă cu raționamentul și mijloacele propuse de către partea adversă, pentru ca apoi, să stabilească faptele care au fost dovedite și să stabilească dacă se încadrează în regula de drept aplicabilă.

În cazul în care deliberarea are loc în cadrul unui complet de judecată colegial, aceasta presupune prezentarea de către fiecare judecător în parte a propriei opinii și a considerentelor de fapt și de drept pe care și le întemeiază, analizarea tuturor opiniilor și respectiv prezentarea unor eventuale argumente contrare în scopul adoptării unei soluții comune.

În materie penală, procedura deliberării este reglementată de art. 307 și 308 Cod procedură penală. Astfel, conform art. 307 Cod procedură penală, la deliberarea iau parte membrii completului, iar potrivit art. 308 hotărârea este rezultatul acordului membrilor completului asupra chestiunilor supuse deliberării.

De asemenea, potrivit alineatului 3 al articolului 308 Cod procedură penală, dacă din deliberare rezultă mai mult decât două păreri, judecătorul care opinează pentru soluția cea mai severă trebuie să se alăture celei mai apropiate de părerea sa.

Acreditarea ideii că discuțiile purtate de către judecătorii unui complet colegial cu ocazia deliberării, cu privire la soluția ce urmează a se pronunța în cauză, constituie o conduită abuzivă și o imixtiune în activitatea colegilor de complet, împreună cu speculațiile privitoare la presupusa subiectivitate a unuia dintre membrii completului și influența pe care o exercită acesta asupra celorlalți membri, a fost de natură a prejudicia prestigiul profesional și reputația profesională.

Este de menționat faptul că doamna Luciana Mera este judecător din anul 1992, iar în cadrul Curții de Apel București funcționează din anul 2006, fiind în același timp

formator al Institutului Național al Magistraturii și al Școlii Naționale de Grefieri, precum și colaborator al Catedrei de drept public al Facultății de Drept - Universitatea București.

Avându-se în vedere datele profesionale ale doamnei Luciana Mera, în nici un caz nu se poate aprecia că este un judecător lipsit de experiență sau că ar putea fi influențată de către un coleg de complet, în maniera prezentată în emisiunea de televiziune sau în articolul de presă respectiv.

Efectele acestor distorsionări au fost cu atât mai puternice cu cât au prezentat girul unui avocat a cărui opinie, care se pretindea calificată, a fost exprimată în sensul că deliberarea presupune adoptarea unei opinii de către judecători în mod individual și exprimarea, exclusiv, a unui vot în baza căreia urmează a fi adoptată soluția. Mai mult decât atât, acesta susține cu fermitate ideea unei încălcări grave a normelor de conduită de către judecătorii care și-au expus argumentele în cadrul procesului deliberativ.

Astfel, deși judecătorii membri ai completului nu au făcut altceva decât să își exercite atribuțiile în limitele și condițiile prevăzute de procedura penală, au fost prezentați fie adoptând o conduită abuzivă, în cazul doamnei judecător Viorica Constiniu, fie ca incapabil a pronunța o soluție în baza unor proprii raționamente juridice, în cazul doamnei judecător Luciana Mera.

Pe de altă parte, potrivit art. 307 Cod procedură penală, completul de judecată deliberază în secret, prevederi similare regăsindu-se și în art. 256 Cod procedură civilă.

Caracterul secret al deliberării și, implicit, al modului în care membrii completului și-au asumat o anumită opinie juridică reprezintă o garanție importantă a independenței judecătorilor, menită să elimine orice reținere în exprimarea propriilor argumente în susținerea unei anumite opinii manifestate cu ocazia soluționării cauzei, în condițiile prevăzute de lege.

Plenul reține că din discuțiile purtate de către Inspekția judiciară cu toți cei trei judecători care au format completul de judecată a rezultat că deliberarea a avut loc în biroul acestora, în care nu se mai găsea nicio altă persoană.

Prezentarea unui așa-zis conținut al deliberărilor și susținerile privind existența unor informații certe cu privire la discuțiile purtate de către judecători, în secret, chiar și

în condițiile în care acesta ar reprezenta o speculație de presă, este de natură a aduce atingere independenței judecătorilor și sistemului judiciar în ansamblul său.

Ideea existenței unei posibilități de monitorizare a deliberărilor într-o formă sau alta și a încălcării caracterului secret al acestora poate fi de natură a induce un sentiment de nesiguranță atât al judecătorilor, cât și al opiniei publice în ceea ce privește independența sistemului judiciar.

Existența unei astfel de percepții în rândul opiniei publice este demonstrată și de punctele de vedere exprimate de către doamna Georgiana Iorgulescu, director executiv al Centrului de Resurse Juridice, și de către domnul Victor Alistar, director al Transparency Internațional România, care au perceput informațiile furnizate cu privire la discuțiile purtate de către judecători drept o încălcare a secretului deliberării și o atingere adusă independenței sistemului judiciar.

Conform art. 5 și 6 din Rezoluția nr. 1003 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei privitoare la etica jurnalistică, exprimarea opiniilor jurnaliștilor poate implica comentarii asupra unor evenimente reale, care, deși nu pot fi supuse criteriilor de corectitudine, trebuie exprimate în mod sincer și etic.

De asemenea, potrivit art. 6 din aceeași recomandare, opiniile referitoare la persoane sau instituții nu trebuie să încerce să nege realitatea faptelor sau a datelor.

În practica Curții Europene a Drepturilor Omului se apreciază în mod constant că exercitarea dreptului de liberă exprimare de către jurnaliști și transmiterea de informații și idei către public în probleme de interes general, presupune în egală măsură responsabilități și obligații. În acest sens, jurnaliștii sunt dator să acționeze cu bună credință pentru furnizarea de informații în concordanță cu etica jurnalistică (*Bladet Tromsø and Stensaas versus Norvegia*, nr.21980/1993, *Rumyana Ivanova versus Bulgaria*, decizia din 14.02.2008).

Prezentarea unor ipotetice discuții ale judecătorilor, al căror caracter secret este prevăzut de lege, distorsionarea procesului de deliberare desfășurat în condiții procedurale și transformarea acestora într-o manifestare abuzivă poate fi calificată drept o încălcare a eticii journalistice.

Față de considerentele de mai sus, Plenul apreciază că prin discuțiile purtate în cadrul emisiunii de televiziune „Nașul” din data de 16.09.2010 și prin publicarea articolului „Cum a înclinat balanța Costiniu în favoarea lui V[REDACTED]” fost adusă atingere independenței și reputației profesionale a judecătorilor care au soluționat dosarul nr. 43238/3/2010 de pe rolul Curții de Apel București, motiv pentru care va dispune admiterea cererii de apărare a reputației și a independenței formulate de doamnele judecător Viorica Costiniu, Cristina Rotaru și Luciana Mera, din cadrul Curții de Apel București.

De asemenea, Plenul apreciază că adresarea unei solicitări redacției cotidianului Evenimentul zilei și a emisiunii Nașul de a prezenta, hotărârea Consiliul Superior al Magistraturii privitoare la punctul său de vedere reprezintă mijloace adecvate în sensul apărării reputației și independenței judecătorilor și va dispune sesizarea Consiliului Național al Audiovizualului pentru a analiza respectarea de către postul de televiziune B1 și de către realizatorul emisiunii „Nașul” a prevederilor Legii nr. 504/2002, prin raportare la conținutul emisiunii din data de 16.09.2010.

Plenul consideră, totodată, că se impune sesizarea Baroului București în legătură cu afirmațiile făcute de domnul avocat Cătălin Dancu, pentru a se analiza conduita acestuia, prin raportare la obligațiile prevăzute de art. 11 din Statul profesiei de avocat și art. 4.3 din Codul deontologic al avocatului european.

Față de cele de mai-sus, Plenul, apreciind că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de dispozițiile art.30 alin. (2) din Legea nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, cu modificările și completările ulterioare, prin vot direct și secret, cu unanimitatea voturilor membrilor prezenți,

PLENUL CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRĂȘTE

Art. 1 – Admiterea cererii de apărare a reputației profesionale și a independenței formulate de doamnele VIORICA COSTINIU, CRISTINA ROTARU și LUCIANA

MERA, judecători în cadrul Curții de Apel București, urmând a fi emis un comunicat de presă de către Biroul de informații publice și relații cu mass-media din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, în acest sens.

Art. 2 – Dispune adresarea unei solicitări redacției ziarului „Evenimentul zilei” și redacției emisiunii „Nașul” al postului de televiziune B1 în vederea prezentării punctului de vedere al Consiliului Superior al Magistraturii.

Art. 3 – Dispune sesizarea Consiliului Național al Audiovizualului pentru a analiza respectarea de către postul de televiziune B1 și de către realizatorul emisiunii „Nașul” a prevederilor Legii nr.504/2002, prin raportare la conținutul emisiunii din data de 16.09.2010.

Art. 4 – Dispune sesizarea Baroului București cu privire la conduita domnului avocat CĂTĂLIN DANCU.

Art. 5 – Prezenta Hotărâre cu nr. 875/14.10.2010 se comunică Inspecției Judiciare și Biroului de informare publică și relații cu mass-media, în vederea publicării pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii a unui comunicat de presă în sensul celor dispuse de Plen.

Data în București, la data de 14 Octombrie 2010

Președinte,

Judecător Florica BEJINARU

